

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy, soudkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudce JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobce: **R. Y.**, zast. Mgr. Ladislavem Bárty, advokátem se sídlem Purkyňova 6, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 3. 2019, č. j. OAM-164/LE-BA02-VL18-PS-2019, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 4. 2019, č. j. 19 A 17/2019-38,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 4. 2019, č. j. 19 A 17/2019-38, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a dosavadní průběh řízení před krajským soudem

[1] V záhlaví označeným rozhodnutím žalovaný podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, rozhodl o zajištění žalobce v zařízení pro zajištění cizinců. Dobu trvání zajištění stanovil podle § 46a odst. 5 zákona o azylu do 22. 6. 2019.

[2] Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce žalobou. Současně požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů, konkrétně o ustanovení advokáta Mgr. Ladislava Bárty.

[3] Usnesením ze dne 9. 4. 2019, č. j. 19 A 17/2019-16, Krajský soud v Ostravě (výrokem č. I) ustanovil žalobci jako zástupkyni pro řízení o žalobě Organizaci pro pomoc uprchlíkům. Současně (výrokem č. II) krajský soud zamítl návrh žalobce na ustanovení advokáta Mgr. Ladislava Bárty.

[4] Proti usnesení krajského soudu podal žalobce kasační stížnost.

[5] Dříve než Nejvyšší správní soud rozhodl o kasační stížnosti proti tomuto procesnímu usnesení, krajský soud projednal žalobu v meritu a shledal ji nedůvodnou. Rozsudkem ze dne 29. 4. 2019, č. j. 19 A 17/2019-38, proto žalobu zamítl.

[6] Nejvyšší správní soud poté rozsudkem ze dne 30. 8. 2019, č. j. 4 As 149/2019-19, zrušil výroky I. a II. usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 9. 4. 2019, č. j. 19 A 17/2019-16, a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že ustanovení advokáta Mgr. Ladislava Barty jako zástupce žalobce pro řízení o žalobě nebránily žádné relevantní okolnosti, a proto měl krajský soud tomuto návrhu vyhovět.

[7] V návaznosti na zrušující rozsudek kasačního soudu krajský soud usnesením ze dne 31. 10. 2019, č. j. 19 A 17/2019-49, (výrokem č. I) ustanovil žalobci pro řízení o žalobě zástupce Mgr. Ladislava Bártu a (výrokem č. II) rozhodl o tom, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Usnesení krajského soudu bylo ustanovenému zástupci žalobce doručeno dne 5. 11. 2019.

[8] Dne 23. 11. 2019 ustanovený zástupce požádal krajský soud o doručení rozsudku ze dne 29. 4. 2019, č. j. 19 A 17/2019-38, který byl původně (dne 28. 5. 2019) doručen tehdejší zástupkyni žalobce – Organizaci pro pomoc uprchlíkům. V žádosti zástupce uvedl, že podle jeho názoru rozsudek nenabyl právní moci, neboť usnesení krajského soudu ze dne 9. 4. 2019, č. j. 19 A 17/2019-16, kterým byla zástupkyní žalobce ustanovena Organizace pro pomoc uprchlíkům, Nejvyšší správní soud dne 30. 8. 2019 zrušil s účinky *ex tunc*. Nelze tudíž přihlížet k doručení rozsudku prostřednictvím jeho doručení Organizaci pro pomoc uprchlíkům.

[9] Krajský soud následně usnesením ze dne 2. 12. 2019, č. j. 19 A 17/2019-55, ustanovenému zástupci žalobce přiznal odměnu za zastupování spočívající v převzetí a přípravě zastoupení a náhradu hotových výdajů. Přípisem adresovaným ustanovenému zástupci pak krajský soud sdělil, že jeho názor ohledně právní moci rozsudku ze dne 29. 4. 2019, č. j. 19 A 17/2019-38, nesdílí, avšak rozsudek s doložkou právní moci mu zasílá na vědomí. Předmětný přípis i rozsudek krajského soudu byly ustanovenému zástupci Mgr. Ladislavu Bártovi doručeny dne 4. 12. 2019.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[10] Proti rozsudku krajského soudu ze dne 29. 4. 2019, č. j. 19 A 17/2019-38, podal žalobce (stěžovatel) dne 18. 12. 2019 kasační stížnost z důvodů jiné vady řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, podle § 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[11] Stěžovatel se domnívá, že kasační stížnost je včasná. K doručení rozsudku krajského soudu Organizaci pro pomoc uprchlíkům nelze přihlížet, neboť usnesení, kterým tato organizace byla jako zástupkyně stěžovatele ustanovena, Nejvyšší správní soud zrušil. Stěžovateli není známo, zda se k obdobné otázce již vyjádřil Nejvyšší správní soud, avšak v této souvislosti odkazuje na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 6. 2015, sp. zn. 25 Cdo 896/2015, které se týká následků zrušení rozhodnutí soudu na základě mimořádného opravného prostředku („*Zrušovací rozhodnutí dovolacího soudu má účinky ex tunc, kdy je pravomocné rozhodnutí odvolacího soudu zrušeno a ve věci nastává procesní stav – fikce – že se na zrušené rozhodnutí hledí, jako by nikdy nebylo vydáno.*“). Nelze proto přihlížet k doručení rozsudku krajského soudu zástupkyni, která byla stěžovateli ustanovena *ex tunc* zrušeným usnesením. Rozsudek krajského soudu před jeho doručením „novému“ zástupci nemohl nabýt právní moci. Pokud by tomu tak nebylo, nedával by příliš smysl ani zrušující rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 8. 2019, č. j. 4 As 149/2019-19,

který by bez možnosti „oživení“ řízení před soudem prvního stupně neměl pro stěžovatele fakticky žádný význam.

[12] Vydání usnesení krajského soudu o ustanovení Organizace pro pomoc uprchlíkům jako zástupkyně stěžovatele pro řízení o žalobě ze dne 9. 4. 2019, č. j. 19 A 17/2019-16, stěžovatel považuje za vadu řízení, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé. Odkazuje na rozsudek ze dne 29. 10. 2019, č. j. 3 Azs 146/2019-49, v němž se Nejvyšší správní soud vyjádřil k možnostem stěžovatele dosáhnout zrušení konečného rozhodnutí v řízení o žalobě vydaného po rozhodnutí o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce, které bylo následně zrušeno Nejvyšším správním soudem („*Tento závěr však neznamená, že by osoba, jíž nebyl zástupce krajským soudem ustanoven, zůstala po skončení řízení před krajským soudem bez možnosti dosáhnout nápravy případného pochybení tohoto soudu. V takovém případě je totiž oprávněna podat kasační stížnost proti rozhodnutí krajského soudu ve věci samé, v níž může namítnout tuto vadu řízení - nesprávný postup krajského soudu při rozhodování o žádosti o ustanovení zástupce.*“). K předmětné situaci došlo v řízení předcházejícím vydání napadeného rozsudku krajského soudu, tudíž je podle stěžovatele na místě rozsudek krajského soudu zrušit právě s ohledem na tuto vadu.

[13] Žalovaný se k obsahu kasační stížnosti vyjádřil v tom směru, že námitky stěžovatele nechává zcela na posouzení Nejvyššího správního soudu, neboť tyto se netýkají činnosti žalovaného správního orgánu, ale směřují výhradně do procesní činnosti krajského soudu.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[14] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že je přípustná, byla podána osobou oprávněnou (§ 102 s. ř. s.) a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Soud se dále zabýval otázkou včasnosti kasační stížnosti, která byla podána dne 18. 12. 2019 proti rozsudku krajského soudu, jenž byl vydán dne 29. 4. 2019.

[15] Podle § 106 odst. 2 věty první s. ř. s. *kasační stížnost musí být podána do dvou týdnů po doručení rozhodnutí, a bylo-li vydáno opravné usnesení, běží tato lhůta znovu od doručení tohoto usnesení.*

[16] Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že doručí-li krajský soud napadené rozhodnutí advokátovi, který nebyl zástupcem žalobce v dané věci, jde o neúčinné doručení, které nemůže mít žádné právní účinky, neboť je v rozporu s § 42 odst. 2 věty první s. ř. s. (viz usnesení NSS ze dne 19. 6. 2003, č. j. 7 As 8/2003-41, nebo usnesení rozšířeného senátu ze dne 4. 11. 2003, č. j. 1 As 4/2003-48, č. 281/2004 Sb. NSS).

[17] Jak vyplývá z rekapitulace průběhu řízení před krajským soudem (viz body [1] až [9] tohoto rozsudku), krajský soud v projednávané věci rozsudek ze dne 29. 4. 2019, č. j. 19 A 17/2019-38, doručil dne 28. 5. 2019 do datové schránky Organizace pro pomoc uprchlíkům, která byla tehdejší zástupkyní stěžovatele pro řízení o žalobě. Nejvyšší správní soud následně dne 30. 8. 2019 zrušil usnesení krajského soudu ze dne 9. 4. 2019, č. j. 19 A 17/2019-16, kterým byla stěžovateli pro řízení o žalobě ustanovena zástupkyní Organizace pro pomoc uprchlíkům, a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

[18] V projednávané věci tak došlo ke dvěma procesním skutečnostem, k nimž by v řízení před soudy docházet nemělo. Krajský soud rozhodl o žalobě, tj. ve věci samé, dříve než bylo Nejvyšším správním soudem rozhodnuto o kasační stížnosti proti procesnímu usnesení vydanému krajským soudem v témže řízení. Nejvyšší správní soud následně o kasační stížnosti proti procesnímu usnesení rozhodl v situaci, kdy již z obsahu postoupeného spisu krajského soudu bylo zřejmé, že řízení před krajským soudem bylo skončeno.

[19] Z obsahu spisu krajského soudu totiž vyplývá, že informace o probíhajícím řízení o kasační stížnosti proti usnesení č. j. 19 A 17/2019-16 o ustanovení Organizace pro pomoc uprchlíkům byla krajskému soudu doručena dne 25. 4. 2019. Dne 29. 4. 2019 byl vydán nyní napadený rozsudek krajského soudu č. j. 19 A 17/2019-38. Krajský soud poté dne 28. 5. 2019 doručil rozsudek Organizaci pro pomoc uprchlíkům a dne 31. 5. 2019 žalovanému. Soudní spis, včetně rozsudku s vyznačenou právní mocí ze dne 31. 5. 2019, krajský soud následně dne 7. 6. 2019 předložil Nejvyššímu správnímu soudu pro účely rozhodnutí o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu č. j. 19 A 17/2019-16.

[20] Pokud by v podmínkách projednávané věci bylo nutno považovat doručení rozsudku krajského soudu Organizaci pro pomoc uprchlíkům za účinné, stěžovatel by se v důsledku shora popsaných skutečností ocitl (nikoliv vlastním přičiněním) v paradoxní situaci, neboť závazný názor kasačního soudu vyjádřený v rozsudku ze dne 30. 8. 2019, č. j. 4 As 149/2019-19, by nebylo možné již v jeho řízení uplatnit (řízení před krajským soudem by bylo pravomocně ukončeno). Stěžovateli by bylo následně znemožněno se pro opožděnost kasační stížnosti proti tomuto rozsudku bránit (rozsudek by byl považován za účinně doručení na základě jeho doručení tehdejší zástupkyní stěžovatele, Organizaci pro pomoc uprchlíkům, dne 28. 5. 2019; kasační stížnost proti tomuto rozsudku byla přitom podána až prostřednictvím nového zástupce stěžovatele Mgr. Ladislava Bárty dne 18. 12. 2019, kterého ostatně sám krajský soud stěžovateli následně ustanovil). Nejvyšší správní soud dále přihlédl rovněž ke skutečnosti, že předchozí zástupkyně stěžovatele, Organizace pro pomoc uprchlíkům, podání kasační stížnosti proti rozsudku krajského soudu stěžovateli (ani v blanketní, tj. blíže neodůvodněné podobě) již podle všeho nezprostředkovala.

[21] S ohledem na předeslané Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost byla v podmínkách projednávané věci podána včas. Rozsudek krajského soudu byl krajským soudem ustanovenému zástupci stěžovatele, advokátovi Mgr. Ladislavovi Bártovi (viz usnesení krajského soudu ze dne 31. 10. 2019, č. j. 19 A 17/2019-49), doručen dne 4. 12. 2019, kasační stížnost byla tedy dne 18. 12. 2019 stěžovatelem podána v dvoutýdenní lhůtě od doručení rozsudku krajského soudu ve smyslu § 106 odst. 2 věty první s. ř. s.

[22] Nejvyšší správní soud se dále zabýval důvodností kasační stížnosti, kterou posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněného důvodu a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[23] Kasační stížnost je důvodná.

[24] V projednávané věci se v řízení před krajským soudem jednalo o přezkum rozhodnutí o zajištění podle zákona o azylu, tj. otázku, o níž jsou soudy povinny rozhodovat přednostně a v krátkých lhůtách. Krajský soud tedy nepostupoval v rozporu se zákonem v tom ohledu, že ve věci vydal konečné rozhodnutí, aniž by vyčkal rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o podané kasační stížnosti proti procesnímu usnesení (ačkoli tento postup lze systémově stěží považovat za vhodný a žádoucí).

[25] Situace v projednávané věci rovněž není procesně zcela totožná s případem, na který poukazuje stěžovatel. V rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 10. 2019, č. j. 3 Azs 146/2019-49, se jednalo o situaci, kdy krajský soud vydal konečné usnesení o odmítnutí žaloby pro její nedoplnění, a to na základě dříve vydaného nezákonného procesního usnesení, jímž nesprávně dovodil, že stěžovatel nesplňuje podmínky pro ustanovení zástupce. Žaloba stěžovatele tak v této věci nemohla být krajským soudem ani meritorně projednána, čímž

mu byl odepřen přístup k soudu. V nyní projednávané věci však byla neodůvodněná žaloba původně ustanovenou zástupkyní stěžovatele, Organizací pro pomoc uprchlíků, doplněna a soud ji následně věcně přezkoumal. To ovšem nic nemění na skutečnosti, že konečný rozsudek krajský soud vydal na základě nezákonného procesního usnesení (viz rozsudek NSS ze dne 29. 10. 2019, č. j. 3 Azs 146/2019-49). Jelikož v současné situaci před krajským soudem neprobíhá řízení, ve kterém by krajský soud mohl postupovat dle závazného názoru kasačního soudu vyjádřenému v rozsudku ze dne 30. 8. 2019, č. j. 4 As 149/2019-19 (v podrobnostech odst. [6] shora), Nejvyššímu správnímu soudu nezbyvá než konečný rozsudek krajského soudu zrušit.

IV. Závěr a náklady řízení

[26] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná. Napadený rozsudek krajského soudu proto podle § 110 odst. 1, věty první s. ř. s. zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení, v němž je v souladu s § 110 odst. 4 s. ř. s. krajský soud právními závěry uvedenými v tomto rozsudku (a v rozsudku ze dne 30. 8. 2019, č. j. 4 As 149/2019-19) vázán.

[27] S ohledem na § 109 odst. 3 s. ř. s. byl zrušen nejen výrok I. napadeného rozsudku, ale spolu s ním i výrok II. o nákladech řízení, neboť je na výroku I. závislý. O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne v souladu s § 110 odst. 3, větou první s. ř. s. krajský soud v novém rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. dubna 2020

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu